

شبکه بهداشت و درمان شهرستان بهارستان

دانشگاه علوم پزشکی، سلامت بهارستان و طبیعت

۲۹ دی ماه روز ملی هوای پاک

تحقق هوای پاک

مسئول پاسخگو

شهروند مسئول

هوای پاک ، حقوق عامه

هوای پاک، توسعه و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی

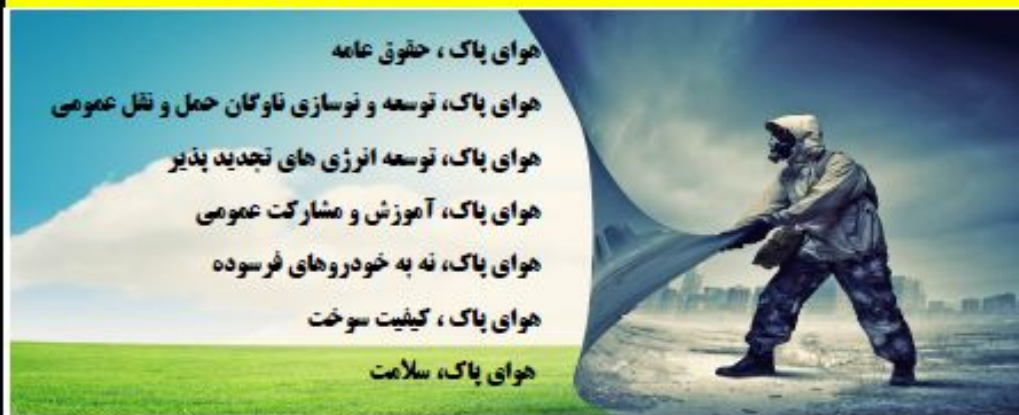
هوای پاک، توسعه انرژی های تجدید پذیر

هوای پاک، آموزش و مشارکت عمومی

هوای پاک، نه به خودروهایی فرسوده

هوای پاک ، کیفیت سوخت

هوای پاک، سلامت

نامگذاری روز هوای پاک

به طور کلی در دنیا به منظور جلب توجه مردم به موضوعات مربوط به حفظ محیط زیست و تامین زندگی سالم در راستای نیل به اهداف توسعه پایدار، روزهای نمادین خاصی مرتبط با حفظ محیط زیست تعیین می گردد که از جمله آنها روز جهانی محیط زیست، روز زمین پاک، روز هوای پاک و غیره می باشد. روز هوای پاک در دنیا تحت عناوین مختلف از جمله روز بدون خودرو، روز بدون دود و ... در کشورهای مختلف نامگذاری شده و اقدامات خاصی در این روز جهت تنویر افکار عمومی صورت گرفته است.

در ایران نیز بحران آلودگی هوا در تهران و شش شهر آلوده آن شامل تبریز، مشهد، اراک، اصفهان، شیراز و اهواز، مسئولین ستاد روز ۲۹ دی ماه اجرایی کاهش آلودگی هوا را بر این داشت تا به منظور ایجاد حساسیت در بین اقشار مختلف جامعه، از سال ۱۳۷۴ را به عنوان روز ملی هوای پاک اعلام نمایند.

گفتنی است قدمت روز هوای پاک در ایران از کشورهای فرانسه و ایتالیا بیشتر است. هدف از اعلام روز ملی هوای پاک ایجاد حساسیت در بین اقشار مختلف جامعه بوده است و از آنجا که کلید اصلی کاهش آلودگی هوا، مشارکت مردمی و افزایش هماهنگی بین بخشی است این روز می تواند عامل مهمی در ایجاد این مشارکت و هماهنگی بین بخشی باشد.

آلودگی هوا

آلودگی هوا یعنی حضور یک، چند و یا مخلوطی از آلوده کننده های مختلف در هوای آزاد، به اندازه ای است که برای انسان مضر بوده و یا موجب زیان رساندن به حیوانات، گیاهان و اموال شود. اما پدیده آلودگی هوا در مناطق شهری، یکی از ره آوردهای انقلاب صنعتی است که از سیصد سال قبل شروع و با توسعه صنعتی و زیاد شدن شهرها بر میزان و شدت آن روز به روز افزوده می شود. تکیه اساسی بر منابع انرژی فسیلی از قبیل زغال، نفت، گاز و در نهایت آزاد شدن مواد ناشی از احتراق این مواد، فرآورده های مضر و زیان بخشی را به همراه می آورد که حیات موجودات زنده به ویژه انسانها را تهدید می نماید.

از نخستین دهه های قرن بیستم، به دنبال مشاهده ارتباط میان آلودگی هوا و تخریب محیط زیست، بسیاری از کشورهای صنعتی پیشرفته، تحقیقات و برنامه های علمی برای کنترل آلاینده های بسیار مضر را آغاز نمودند، اما متاسفانه در اکثر قریب به اتفاق کشورهای در حال رشد این مسئله آن طور که باید مورد توجه قرار نگرفته و وضعیت آلودگی هوا در شهرهای بزرگ رو به وخامت گذاشته است.

منابع آلودگی هوا:

منابع آلوده کننده هوا به دو قسمت طبیعی و مصنوعی تقسیم بندی می شود.

۱ - منابع طبیعی

-فعالیت های آتشفشانها و آتش سوزی جنگل ها

-گرد و غبار طبیعی

-دود و منوکسید کربن ناشی از آتش سوزی ها

-گاز رادون ناشی از کانی های زمین

-درختان کاج که ترکیبات آلی را از خود متصاعد می کنند.

۲ - منابع مصنوعی:

وسایل نقلیه موتوری مشکلی اساسی هستند که دی اکسید نیتروژن که مهمترین آلوده کننده هوا است را تولید می کنند. سایر

منابع مصنوعی آلوده کننده هوا عبارتند از زغال سنگ، صنایع مختلف آلودگیهای ناشی از سوزاندن بقایای کشاورزی و ...

آلودگی هوا و مسمومیت گیاهان

گیاهان، قربانیان ناخواسته آلودگی هوا هستند و بر اثر آلودگی هوا مسموم می شوند. بر این اساس، با این که گیاهان از عوامل مهم کاهش آلودگی هوا به شمار می آیند، ولی افزایش مقدار و غلظت آلوده کننده ها در ۱۰ سال گذشته موجب شده تا گیاهان نیز آسیب ببینند. تحقیقات نشان می دهد یکی از این عوامل تاثیرگذار، دی اکسید گوگرد است، این گاز در فضا اکسید می شود و در بخار آب حل می گردد و به این ترتیب، اسیدسولفوریک تولید می کند. این اسید باعث افزایش اسیدیته باران می شود و مسمومیت موضعی در گیاهان به وجود می آورد. همچنین این گاز از طریق روزنه ها وارد گیاهان می شود و با آب موجود در گیاه، تولید اسید می کند که این اسید باعث مسمومیت گیاه، تخریب روزنه ها و مانع فتوسنتز می شود.

آلودگی هوا و آثار آن بر بارداری

تحقیقات نشان داده است طیف وسیعی از اختلالات و عوارض آلودگی هوا بر دستگاه تولید مثل، باردای، جنین و نوزاد اثر می گذارد. همچنین تحقیقاتی در مردان درخصوص تغییرات کیفی و کمی اسپرم صورت گرفته که نشان دهنده نقش منفی آلاینده هایی مثل سرب، دی اکسید گوگرد و ذرات معلق است.

بررسی ها نشان می دهد؛ اثرات آلاینده ها بر جنین شامل عوارضی مانند وزن پایین زمان تولد، تاخیر رشد داخل رحمی و مرگ داخل رحمی است که آلاینده های منواکسید کربن، دی اکسید گوگرد و ذرات معلق، بیشترین تاثیر را در این میان دارند. میزان مواجهه مادر با گروهی از ذرات معلق یا هیدروکربن در هشتمین ماه بارداری بر رشد جنین اثر مستقیم دارد. این اتفاق بیشتر در نواحی صنعتی و شهرهای بزرگ بویژه در زمستان رخ می دهد. از سوی دیگر، تحقیقات نشان می دهد زنان بیشترین گروه آسیب پذیر و در معرض خطر آلودگی هوا در منزل هستند.

ابتلا به بیماریها بر اثر تنفس هوای آلوده

بر اساس تحقیقات، وسایل نقلیه موتوری در شهرهایی مانند تهران بیش از ۹۵ درصد از منواکسید کربن موجود در هوا را تولید می کنند که تنفس آن، به سکنه های قلبی و مغزی منجر می شود. غلظت منواکسید کربن در ساعات اولیه صبح و ساعات پایانی روز به بیشترین مقدار خود می رسد؛ در صورتی که در روزهای آخر هفته و تعطیل، غلظت این آلاینده ها در ساعات پایانی روز کاهش قابل توجهی می یابد. حتی مقدار بسیار کم کربوکسی هموگلوبین باعث آثار فیزیولوژیک مهمی در بدن می شود و با افزایش آن، درصد این اثرات افزایش می یابد.

افراد مبتلا به بیماری های قلبی نسبت به افزایش کربوکسی هموگلوبین، بسیار حساس هستند زیرا با افزایش غلظت این ترکیب در خون، قلب باید برای جبران کمبود اکسیژن، سریع تر کار کند. مطالعات نشان می دهد حتی در مقادیر کمتر از ۲ درصد نیز احتمال حمله قلبی در افراد وجود دارد. کاهش غلظت اکسیژن در خون، بر فعالیت مغز نیز تاثیر به سزایی دارد.

حمل و نقل و آلودگی هوا

در حال حاضر، بسیاری از شهرها حتی در کشورهای توسعه یافته دارای سطوح خطرناکی از آلودگی هوا هستند. این معضل بزرگ از طریق جریان باد یا حرکت وسایل نقلیه موتوری در شهرها منتشر می شوند. ورود خودروهای بیشتر در جاده ها و خیابان های یکسان به معنی ترافیک سنگین تر و هوای کثیف تر است. آلودگی های میکروبی حاصل از حمل و نقل در شهر نیز قابل توجه است.

تحقیقات نشان می دهند زندگی در مجاورت بزرگراه های پر ترافیک با نرخ سرطان در کودکان ارتباط مستقیم دارد، به طوری که کودکان ساکن در منازل مجاور خیابان هایی که بالغ بر ۲۰ هزار خودرو در آن به طور روزانه تردد می کنند، حدود ۶ برابر بیشتر از دیگر کودکان در معرض آسیب هستند. دلیل اصلی سرطان خون در کودکان و بزرگسالان، تاثیر هیدروکربن های حلقوی از جمله بنزن است که منبع عمده انتشار آنها خودروها هستند.

در مواقع آلودگی هوا چه باید کرد؟

در روزهای بحرانی آلودگی هوا حتی الامکان از تردد در محدوده های مرکزی و پر ترافیک شهر اجتناب کنید. استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی در سفرهای روزانه درون شهری خود را جایگزین خودروهای شخصی نمایید. فعالیت یا بازی کودکان در محیطهای باز را محدود نمایید. افراد مسن یا افراد با بیماریهای قلبی، ریوی نظیر آسم، برونشیت مزمن و نارسائی قلبی از خروج از خانه اجتناب نمایند.

